

Reactienota Zienswijzen Afwegingskader Regionale Brede Welvaart

Definitieve versie 18 december 2025

Met deze Reactienota worden de gemeenteraden geïnformeerd over de reactie op de ingebrachte zienswijzen op het Afwegingskader Regionale Brede Welvaart.

Allereerst veel dank voor de tijd en aandacht besteed aan de behandeling van het document. Hiermee zetten we een grote stap richting het Ontwikkelperspectief dat als doel heeft via verstedelijking de brede welvaart in de regio Stedendriehoek te versterken. Er zijn vier zienswijzen binnengekomen van de gemeenten: Deventer, Lochem, Voorst en Zutphen.

Op hoofdlijnen zijn de reacties op de ingebrachte zienswijzen op de volgende wijze opgebouwd

- Procesmatig: kern van zienswijze wordt opgenomen in een aanscherping/toezegging in het vervolgproces;
- Productmatig: kern van zienswijze wordt opgenomen in een ander (deel)product wat op een later moment voorkomt;
- Toelichtend: kern van zienswijze wordt in de afdoening zorgvuldig toegelicht.

Figuur 1. 'Reactietabel zienswijzen Afwegingskader Regionale Brede Welvaart' hieronder geeft de volledige reacties weer. De ontvangen zienswijzen geven geen aanleiding tot inhoudelijke wijzigingen van het Afwegingskader zoals voorgelegd. Zowel de provincies als ook de waterschappen en het Rijk zijn nauw betrokken geweest met de totstandkoming van het Afwegingskader. In onderlinge afstemming is besloten het document niet voor zienswijzen voor te leggen zoals dat bij de gemeenten we het geval is.

In het vervolgproces zal een expertpanel vanuit verschillende disciplines helpen bij het toepassen van het Afwegingskader Brede Welvaart, zodra de varianten weer een stap verder zijn. Samen met vijf hoogleraren heeft inmiddels een voorbereidende sessie plaatsgevonden, waarin het Afwegingskader is besproken. In Q2/3 van 2026 volgt de daadwerkelijke toepassing ervan.

Figuur 1. Reactietabel zienswijzen Afwegingskader Regionale Brede Welvaart

Partij	Zienwijzen	Reactie
1. Deventer	a. Geef "gezondheid" een prominentere plek in het afwegingskader door er een afzonderlijk hoofdaspect "Gezondheid" van te maken met de onderwerpen: Actieve leefstijl en beweging; Voeding en gezonde keuzes; Preventie en mentale gezondheid; En doorvertalen naar bijpassende indicatoren.	i. Het Afwegingskader is geen volledige brede-welvaartsmonitor voor alle CBS-indicatoren in de regio Stedendriehoek, maar een doelgericht instrument binnen het Rijk-Regio traject om samen een Ontwikkelperspectief op te stellen. Daarbij is bewust gekozen voor een focus op verstedelijking, met nadruk op wonen, werken, voorzieningen en mobiliteit. Thema's zoals voeding vallen in dit kader buiten de scope en vragen om aanvullende vormen van duiding. ii. Met dit Afwegingskader wordt op een robuuste wijze meegewogen hoe een variant bijdraagt aan het bevorderen van een gezonde leefstijl door gezonde keuzes te stimuleren. Binnen het hoofdaspect 'Welbevinden' zijn de volgende onderwerpen opgenomen: "Actieve leefstijl en ervaren gezondheid": nabijheid van sportvoorzieningen, natuur en veilige/toegankelijke wandel- en fietsroutes

		<p>stimuleert beweging en voorkomt gezondheidsachterstanden; “Nabijheid en bereikbaarheid van zorg en ondersteuning”: zorg dichtbij verlaagt drempels en vergroot het gevoel van geborgenheid, vooral voor ouderen en kwetsbaren; “Kwaliteit en beleving omgeving voor welzijn (luchtkwaliteit, hittestress, geluid, geur)”: een gezonde leefomgeving is verkoelend, stil en uitnodigend; het beperkt stress en bevordert mentaal welzijn. Binnen hoofdaspect ‘groen en natuur’ is het onderwerp “Groene leefomgeving” opgenomen: bomen, parken en groene verbindingen bieden verkoeling, ontspanning en ruimte voor gezonde ontmoeting en binnen hoofdaspect ‘Milieu en klimaat’ is onderwerp “Kwaliteit van lucht, bodem en water” opgenomen: schone, veilige omgevingscondities zijn basisvoorwaarden voor gezondheid, natuur en landbouw binnen hoofdaspect ‘Ruimte en bereikbaarheid’ onderwerp “Mobiliteit op basis van STOMP-principe” opgenomen: prioriteit aan lopen, fietsen en OV leidt tot gezondere steden, minder uitstoot en meer leefruimte.</p> <p>iii. Het Afwegingskader speelt binnen het Rijk-Regio traject voor het Ontwikkelperspectief verstedelijking op integrale wijze in op het thema gezondheid. Het Afwegingskader hoeft daarop daarom niet te wijzigen.</p>
2. Lochem	<p>a. Aan het aspect 'groen en natuur' het onderwerp 'ruimtelijke kwaliteit van het landschap' toevoegen.</p>	<p>i. Aandacht voor de landschappelijke kwaliteiten van de regio Stedendriehoek is belangrijk in het traject om te komen tot een Ontwikkelperspectief. Regionaal is besloten dat ons landschap de basis is. Het is daarom onderdeel van de bredere afweging ten aanzien van de te maken keuzes. Voorliggend Afwegingskader zoomt specifiek in op Brede Welvaart. Ruimtelijke kwaliteit krijgt expliciete aandacht in de overige producten (zoals de Gebiedsbiografie) die we ontwikkelen rondom de Variantenstudie. Zo brengen we focus aan in het Afwegingskader, zonder dat we het belang van ruimtelijke kwaliteit uit het oog verliezen. Uw raad wordt over de Gebiedsbiografie naar verwachting Q1/2 2026 geïnformeerd.</p>
	<p>b. Aandacht vervoltraject voor verschillen stad en platteland. Bij het invullen van het Afwegingskader kan blijken dat de uitkomsten in een stedelijke omgeving anders zijn dan op het platteland of in dorpen.</p>	<p>ii. De effecten van keuzes in het Ontwikkelperspectief pakken in verschillende gebieden in de regio anders uit. We vragen het Expertpanel allereerst te beschouwen wat de effecten op regionale schaal zijn, we maken immers een regionaal Ontwikkelperspectief. Daar waar de verwachting is dat keuzes (in het stedelijk gebied) wezenlijk anders uitpakken (dan in dorpen of het landelijk gebied) vragen we het panel dit kwalitatief te duiden. Zo zal in het vervoltraject richting invulling van het Afwegingskader blijvend aandacht worden besteed aan de verschillende perspectieven, zoals (o.a. maar niet uitsluitend) stad en platteland.</p>

	<p>c. De raad vraagt zich af welk waardeoordeel er ontleend wordt aan het afwegingskader. Naast het afwegingskader is er ook andere inbreng voor het Ontwikkelperspectief. Denk aan eerder vastgestelde visies en programma's. De raad vraagt om de uitkomsten van de invulling van het afwegingskader naast de andere bouwstenen te leggen. Daarnaast wil de gemeenteraad ook zeggenschap blijven houden in de keuze voor de Voorkeursvariant voor het Ontwikkelperspectief.</p>	<p>iii. De regio Stedendriehoek heeft gekozen om op het niveau van een Ontwikkelperspectief te onderzoeken hoe verstedelijking bij kan dragen aan het vergroten van de brede welvaart. Het Afwegingskader is één van meerdere bouwstenen (deelproducten) op basis waarvan het strategisch, integraal en gezamenlijk toekomstbeeld van het Ontwikkelperspectief wordt bepaald. Dit kunnen lokale bouwstenen zijn, zoals eerder vastgestelde visies en programma's, maar ook nieuw gezamenlijk ontwikkelde regionale deelproducten zoals dit Afwegingskader en de inzichten van het Expertpanel, de Gebiedsbiografie en de uitkomsten van het Dashbord Verstedelijking. Het Afwegingskader geldt dus als één van de bouwstenen om tot goed onderbouwde keuzes te komen. Bij het maken van de keuzes worden de raden van de regio, evenals de Provinciale Staten van beide provincies, AB's van de Waterschappen en de ministeries op passende wijze betrokken. Het (deel)product waarin de keuze voor een Voorkeursvariant wordt gemaakt volgt in Q3/4 2026. Uw raad blijft hierover zeggenschap behouden.</p>
3. Voorst	<p>a. In de huidige opzet worden de verschillende gezondheidseffecten gereduceerd tot één hoofdpunt en daarmee één beoordelingspunt. Wij verzoeken gezondheid een prominentere plek te geven door het hoofdaspect Welbevinden te splitsen in drie hoofdaspecten [onderwerpen] te weten:</p> <ul style="list-style-type: none">• Actieve leefstijl en ervaren gezondheid <i>[blijft gelijk]</i>• Nabijheid en bereikbaarheid van zorg en ondersteuning <i>[voorgesteld wordt 'voorzieningen' te verwijderen]</i>• Kwaliteit en beleving omgeving voor welzijn (luchtkwaliteit, hittestress, geluid, geur) <i>[voorgesteld wordt 'en beleving' toe te voegen]</i>	<p>i. Wij zijn van mening gezondheid op robuuste integrale wijze is opgenomen in dit afwegingskader - zie reactie op 1. Deventer, zienswijze a. en afdoening ii – en dat daarmee verschillende gezondheidseffecten van varianten niet tot 1 beoordelingspunt worden gereduceerd</p> <p>ii. De beperkte voorgestelde wijziging – het verwijderen van het woord 'voorzieningen' in het tweede onderwerp en het toevoegen van de woorden 'en beleving' in het derde onderwerp – levert inhoudelijk geen koerswijziging op van het Afwegingskader. De zienswijze op dit onderdeel wordt daarom niet overgenomen.</p>
	<p>a. Aan het aspect 'groen en natuur' het onderwerp 'ruimtelijke kwaliteit van het landschap' toevoegen.</p>	<p>iii. Zie reactie op 2. Lochem, zienswijze a. en afdoening i.</p>

	<p>b. Aandacht vervoltraject voor verschillen stad en platteland. Bij het invullen van het Afwegingskader kan blijken dat de uitkomsten in een stedelijke omgeving anders zijn dan op het platteland of in dorpen.</p>	<p>iv. Zie reactie op 2. Lochem, zienswijze b. en afdoening ii.</p>
	<p>c. Om te voorkomen dat de effecten voor kleine en landelijke gemeenten ondersneeuwen in de regionale afweging, verzoeken wij dat het Afwegingskader en het Dashboard Verstedelijking zodanig worden toegepast dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • per variant expliciet in beeld wordt gebracht wat de effecten zijn voor verschillende gebiedstypen (stedelijk, dorp, landelijk) • de beoordeling per hoofdaspect aangeeft of kleine gemeenten relatief worden versterkt of verzwakt ten opzichte van de grotere steden • deze differentiatie ook zichtbaar wordt gemaakt in de rapportages aan raden, staten en waterschappen. 	<p>v. Zie reactie op 2. Lochem, zienswijze b. en afdoening ii.</p> <p>vi. De effecten van keuzes in het Ontwikkelperspectief kunnen in verschillende delen van de regio anders uitpakken. Dat kan ook gelden voor het onderscheid tussen stedelijke kernen, dorpen en het landelijk gebied. Het Afwegingskader en het Dashboard Verstedelijking zijn in de eerste plaats bedoeld om varianten op regionale schaal te bekijken, we maken immers een regionaal Ontwikkelperspectief. Tegelijkertijd willen we voorkomen dat de positie van kleinere en meer landelijke gemeenten daarin uit beeld raakt. Daarom vragen wij het Expertpanel om per variant allereerst de effecten op regionale schaal te beoordelen en daarbij expliciet te duiden hoe deze effecten kunnen verschillen tussen stedelijke gebieden, dorpen en het landelijk gebied. Waar de verwachting is dat keuzes in of rond de steden wezenlijk anders uitpakken dan elders, wordt dit kwalitatief beschreven en waar mogelijk met indicatoren uit het Dashboard ondersteund. Waar mogelijk en relevant wordt in de kwalitatieve beschrijving van een variant, per dimensie of hoofdaspect, benoemd wat de mogelijk gevolgen zijn voor zowel grotere steden als kleinere (landelijke) gemeenten. Deze differentiatie krijgt in dat geval een plek in de rapportages aan raden, staten en waterschappen. Zo blijft de regionale blik leidend, maar is er in de uitwerking en verantwoording blijvend aandacht voor de verschillende perspectieven binnen de regio, waaronder nadrukkelijk ook dat van de kleinere en landelijke gemeenten.</p>
	<p>d. De raad vraagt zich af welk waardeoordeel er ontleend wordt aan het afwegingskader. Naast het afwegingskader is er ook andere inbreng voor het Ontwikkelperspectief. Denk aan eerder vastgestelde visies en programma's. De raad vraagt om de uitkomsten van de invulling van het afwegingskader naast de andere bouwstenen te leggen. Daarnaast wil de gemeenteraad ook input kunnen geven over de verschillende varianten als input voor het Ontwikkelperspectief.</p>	<p>vii. Zie reactie op 2. Lochem, zienswijze c. en afdoening iii.</p>
<p>4. Zutphen</p>	<p>a. Aandacht voor de rol van de steden in het aanbod aan bovenlokale voorzieningen in de regio; evenwichtige</p>	<p>i. Bereikbare en kwalitatief hoogwaardige (boven)lokale voorzieningen, diverse woonmilieus en kwaliteit en nabijheid van OV in de regio zijn belangrijk voor het</p>

	<p>spreiding diverse woonmilieus om segregatie te voorkomen en voor kwaliteit en nabijheid van het OV in de regio waarbij nabijheid van opstap-mogelijkheden leidt tot bereikbaarheid van vele voorzieningen.</p> <ul style="list-style-type: none">b. Benadrukken van het hanteren van het STOMP-principe bij het Ontwikkelperspectiefc. Aandacht voor het ordenend principe van de Regio Stedendriehoek, nl het Daily Urban System.d. Aan het aspect 'groen en natuur' het onderwerp 'groene ruimte' toevoegen.<ul style="list-style-type: none">• Aandacht voor: de rol van de steden in het aanbod aan bovenlokale voorzieningen in de regio; evenwichtige spreiding diverse woonmilieus om segregatie te voorkomen en; voor kwaliteit en nabijheid van het OV in de regio waarbij nabijheid van opstap-mogelijkheden leidt tot bereikbaarheid van vele voorzieningen.• Aandacht voor het ordenend principe van de Regio Stedendriehoek, nl het Daily Urban System.	<p>Ontwikkelperspectief van de regio. Er is dan ook gezamenlijk besloten de focus van het Ontwikkelperspectief in het kader van de verstedelijkingsstrategie niet alleen te leggen op wonen, werken en mobiliteit, maar om daar voorzieningen aan toe te voegen. In alle hoofdaspecten van het Afwegingskader wordt daarom aandacht besteed aan voorzieningen. Diverse woonmilieus is opgenomen als expliciet onderwerp van Sociale veiligheid. Bereikbaarheid en toegankelijkheid openbaar vervoer is opgenomen als expliciet onderwerp van Ruimte en bereikbaarheid, evenals het STOMP-principe. We zijn van mening dat de thema's daarmee op robuuste wijze worden meegenomen in het maken van keuzes. Ook in de andere (deel)producten komt het behoud en aanbod van voorzieningen en diverse woonmilieus op andere manieren expliciet terug en worden daarmee nadrukkelijk meegewogen.</p> <ul style="list-style-type: none">ii. We werken aan een Ontwikkelperspectief op regionaal niveau, met de Stedendriehoek als vertrekpunt. Daarbij negeren we de relaties en onderlinge samenhang met omliggende gebieden niet. De focus ligt op de eigen regio, maar er is nadrukkelijk aandacht voor de omliggende gebieden en de verbindingen die de Stedendriehoek met deze gebieden heeft.iii. Zie reactie op 2. Lochem, zienswijze a. en afdoening i.iv. We zijn van mening dat dit Afwegingskader – binnen de kaders van het Rijk-Regio traject om tot een Ontwikkelperspectief voor verstedelijking te komen – op gedegen wijze inspeelt op de thema's voorzieningen, diverse woonmilieus en nabijheid OV, dat wijziging van het Afwegingskader daarmee niet nodig is.
--	--	--